

[Time: 3 Hours]

[Marks: 100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B. 1. All questions are **compulsory**.
2. Figures to the **right** indicate **full marks**.

1. (A) Select the most appropriate answer from the options given below (Any Ten) (10)

- 1) The _____ concept rests on four pillars: target market, customer needs, integrated marketing and profitability.
  - a) Product
  - b) Production
  - c) Marketing
  - d) Holistic
- 2) With the help of _____ marketers can analyze customer behavior.
  - a) Marketing Research
  - b) Enterprise
  - c) Production concept
  - d) None of these
- 3) _____ is one of the patterns of target market selection.
  - a) Full market coverage
  - b) Half market coverage
  - c) Middle market coverage
  - d) All of these
- 4) _____ is an element of the Marketing Mix.
  - a) Profit
  - b) Price
  - c) Investment
  - d) Plan
- 5) _____ is the part of the product that carries information about the product and the seller.
  - a) Channels
  - b) Profit
  - c) Label
  - d) Decision
- 6) _____ when registered becomes a trademark.
  - a) Brand
  - b) Product
  - c) Patent
  - d) Copyright
- 7) In _____ distribution system, two or more firms at the same level come together for marketing purpose.
  - a) Horizontal
  - b) Multi-Channel
  - c) Multi-Level
  - d) None of these
- 8) _____ includes tools like discounts, coupons, free samples etc. used to stimulate demand.
  - a) Public Relations
  - b) Sales Promotion
  - c) Supply
  - d) Publicity
- 9) _____ is one of important steps in personal selling.
  - a) Blurring
  - b) Prospecting
  - c) Reporting
  - d) Mentoring

- 10) Ethics is a branch of _____ which is concerned with human conduct.
- a) Physiology
  - b) Psychology
  - c) Philosophy
  - d) Sociology
- 11) _____ marketing makes use of electronic devices such as computer.
- a) Digital
  - b) Green
  - c) Rural
  - d) Traditional
- 12) _____ is/are main factors contributing to the success of brands in India.
- a) Unique Selling Proposition
  - b) Innovation
  - c) Consistency
  - d) All of these

(B) State whether the following statements are true or false: (Any Ten) (10)

- 1) Co-ordinating is a very important function of Marketing.
- 2) Marketing Research is increasing the gap between the producers and consumers.
- 3) Data warehousing is one of the techniques in Customer Relationship Management.
- 4) Brands should be repositioned frequently.
- 5) Odd pricing is also called psychological pricing.
- 6) Label acts as a silent salesman.
- 7) Direct channel of distribution involves intermediaries to sell goods to final consumers.
- 8) Packaging helps in promotion of goods.
- 9) Sales Planning involves setting sales targets.
- 10) The consumer organizations create awareness about consumer rights.
- 11) Green Marketing contributes to the betterment of public health.
- 12) Over spending on promotion can lead to failure of brand.

2. Answer ANY TWO of the following: (15)

- a) How strategic marketing differs from traditional marketing? Explain.
- b) Discuss the various components of Marketing Information System.
- c) Explain in detail any two factors influencing consumer behaviour.

3. Answer ANY TWO of the following: (15)

- a) Describe the management of different stages of Product Life Cycle.
- b) What is Packaging? Explain the essentials of a good packaging.
- c) Explain the various factors affecting pricing.

4. Answer ANY TWO of the following: (15)

- a) Explain the different types of traditional Channels of Distribution.
- b) What is Promotion? Explain the important elements of Promotion-mix?
- c) Discuss the components of Sales Management.

5. Answer ANY TWO of the following:

(15)

- a) Explain the competitive strategies for Market Leaders and Market Followers.
- b) What are the features of Indian Rural Market?
- c) Elaborate various careers in marketing in 21st century.

6. Write short notes on ANY FOUR of the following:

(20)

- a) Importance of Marketing.
- b) Bases of Market segmentation.
- c) Strategies of product positioning.
- d) Integrated Marketing Communication.
- e) Unethical practices in Marketing.
- f) Factors contributing to success of a brand.

(मराठी रूपांतर)

(वेळ: ३ तास)

(गुण: १००)

- सूचना १) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
- २) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
- ३) इंग्रजी भाषेतील प्रश्नपत्रिका प्रमाण मानावी.

प्र.१ला.(अ) खालील दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य तो पर्याय निवडा. (कोणतेही १०) (१०)

- १) _____ ही संज्ञा लक्ष्य विपणी, ग्राहकांच्या गरजा, एकत्रित विपणन आणि नफ्याची क्षमता या चार स्तंभांवर अवलंबून आहे.
- अ) वस्तू
क) विपणन
ब) उत्पादन
ड) समग्र
- २) _____ च्या सहाय्याने विपणीकर्ता ग्राहकांच्या वर्तणुकीचे विश्लेषण करू शकतो.
- अ) विपणन संशोधन
क) उत्पादन संकल्पना
ब) उद्योग
ड) यापैकी नाही
- ३) _____ हा लक्ष्यवेधी विपणी निवडीचा हा एक नमुना आहे.
- अ) पूर्ण विपणी क्षेत्र
क) मध्यम विपणी क्षेत्र
ब) अर्ध विपणी क्षेत्र
ड) यापैकी सर्वच
- ४) _____ हा एक विपणन मिश्रणातील घटक आहे.
- अ) नफा
क) गुंतवणूक
ब) किंमत
ड) योजना
- ५) _____ हा वस्तूचा भाग आहे जो वस्तूची आणि विक्रेत्याची माहिती पुरवितो.
- अ) साखळी
क) लेबल
ब) नफा
ड) निर्णय
- ६) _____ जेव्हा पंजीकृत होते तेव्हा एक व्यापारचिन्ह होते.
- अ) बोधनामांकन
क) पेटेंट
ब) वस्तू
ड) मुद्रण हक्क

- ७) या _____ वितरण प्रणालीत दोन किंवा अधिक संस्था एकाच पातळीवर विपणनाच्या उद्दीष्टांसाठी एकत्र येतात.
 अ) भूसमांतर ब) बहुविध - साखळी
 क) बहुविध - पातळी ड) यापैकी नाही
- ८) _____ उतेजनात्मक मागणीसाठी डिस्काउंट, कुपन्स, फ्री सॅम्पल्स इत्यादी तंत्रांचा उपयोग केला जातो.
 अ) जनसंपर्क ब) विक्रयवृद्धी
 क) पुरवठा ड) प्रसिद्धी
- ९) _____ ही एक वैयक्तिक विक्रीतील महत्वाची पायरी आहे.
 अ) अस्पष्टता ब) पुर्वेक्षण
 क) अहवाल ड) मार्गदर्शन
- १०) नितीमत्ता ही एक शाखा आहे _____ जी मानवी वर्तणूकीशी संबंधित आहे.
 अ) शरीरशास्त्र ब) मानसशास्त्र
 क) तत्वज्ञानशास्त्र ड) समाजशास्त्र
- ११) _____ याचा संगणकासारख्या इलेक्ट्रॉनिक यंत्राचा वापर विपणनात केला जातो.
 अ) डिजिटल ब) हरित
 क) ग्रामीण ड) पारंपारिक
- १२) _____ हे मुख्यघटक भारतात वस्तूच्या यशस्वी बोधनामांकनासाठी महत्वाचे योगदान देतात.
 अ) विशिष्ट विक्रय प्रस्ताव ब) नविनीकरण
 क) सातत्यपणा ड) यापैकी सर्व

ब) खालील विधाने खरे किंवा खोटे ते सांगा (कोणतेही दहा)

(१०)

- १) समन्वय हे एक विपणनाचे फार महत्वाचे कार्य आहे.
- २) विपणन संशोधन हे उत्पादक आणि ग्राहक यातील दरी वाढविण्याचे काम करते.
- ३) माहिती साठविणे हे एक ग्राहक संपर्क व्यवस्थापनातील महत्वाचे तंत्र आहे.
- ४) बोधानामांकनाचे नियमितपणे पुनःअवस्थीकरण व्हायला पाहिजे.
- ५) विलक्षण किंमती पद्धती याला मानसिक किंमती पद्धती सुद्धा म्हणतात.
- ६) लेबल हे एक मूक विक्रेत्याचे काम करते.
- ७) प्रत्यक्ष वितरण मार्गामध्ये मध्यस्थ अंतिम ग्राहकाला वस्तू विकतात.
- ८) वस्तूच्या वृद्धीसाठी पृष्ठांकनाची मदत होते.

53718

- ९) विक्रय नियोजनात विक्रय लक्ष्य उभारल्या जाते.
१०) ग्राहक संघटना ग्राहकाच्या अधिकारासाठी जागरूकता निर्माण करतात.
११) हरित विपणन जनतेच्या स्वास्थ्याच्या चांगल्यासाठी योगदान देते.
१२) वृद्धीवर जास्तीचा खर्च बोधनामांकनाच्या अयशस्वीतेला कारणीभूत ठरू शकतो.

प्र.२ खालील पैकी कोणतेही दोन प्रश्नाची उत्तरे लिहा. (१५)

- अ) व्युहरचनात्मक विपणन हे पारंपारिक विपणनापेक्षा कसे वेगळे आहे? स्पष्ट करा.
ब) विपणन माहिती प्रणालीच्या विविध घटकांची चर्चा करा.
क) ग्राहकांच्या वर्तणूकीवर प्रभाव टाकणारे कोणतेही दोन घटक स्पष्ट करा.

प्र.३रा. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (१५)

- अ) वस्तू जीवन चक्राच्या विविध पायऱ्यांच्या व्यवस्थापनाचे वर्णन करा.
ब) पृष्ठांकन म्हणजे काय? चांगल्या पुष्ठांकनाची आवश्यकता स्पष्ट करा.
क) किंमतीवर परिणाम करणारे विविध घटक स्पष्ट करा.

प्र.४था. खालील पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (१५)

- अ) पारंपरिक वितरणाच्या मार्गाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
ब) वृद्धी म्हणजे काय? वृद्धी मिश्रणाचे महत्वाचे घटक स्पष्ट करा.
क) विक्री व्यवस्थापनाच्या घटकांची चर्चा करा.

प्र.५वा. खालील पैकी कोणतेही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (१५)

- अ) विपणी नेतृत्वधारक आणि विपणी अनुयायी यांच्यासाठी स्पर्धात्मक व्युहरचना स्पष्ट करा.
ब) भारतीय ग्रामीण विपणीचे वैशिष्ट्ये कोणती आहेत?
क) एकविसाव्या शतकातील विपणनातील विविध रोजगार संधीचे स्पष्टीकरण द्या.

प्र.६. खालील पैकी कोणत्याही चारांवर टीपा लिहा. (२०)

- अ) विपणनाचे महत्व.
ब) विपणी विभागीकरणाचे आधार.
क) वस्तू अवस्थांच्या व्युहरचना.
ड) एकत्रित विपणन संदेशवहन
इ) विपणानातील अनैतिक पद्धती.
फ) बोधनामांकनाच्या यशात योगदान करणारे घटक.